

1. 25ης Μαρτίου 111 – ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ – ☎ 50.27.990 – 50.20.990
2. 25ης Μαρτίου 74 – Π. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ – ☎ 50.50.658 – 50.60.845
3. Γραβιάς 85 – ΚΗΠΟΥΠΟΛΗ – ☎ 50.51.557 – 50.56.296

Μάθημα : Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας (Θεωρητική Κατεύθυνση)

Καθηγητής : Μαρία Νιάρη

Τάξη : Γ' Λυκείου

Ημερομηνία :

Ονοματεπώνυμο :

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Εθνικόν Κομιτάτον
- β. Ομάδα των Ιαπόνων
- γ. «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας»

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της **Στήλης Α** και δίπλα στον καθένα από αυτούς τα γράμματα της **Στήλης Β**, τα οποία προσδιορίζουν τις χρονολογίες που αντιστοιχούν στα γεγονότα της **Στήλης Α** (περισεύουν 2 χρονολογίες).

Στήλη Α ΓΕΓΟΝΟΤΑ	Στήλη Β ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ
1. Ψήφιση της «αρχής της δεδηλωμένης»	α. 1905
2. Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	β. 1827
3. Ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος	γ. 1913
4. Επανάσταση στο Θέρισο	δ. 1875
5. Ίδρυση της Επιτροπής Αποκαταστάσεως Προσφύγων	ε. 1923
	στ. 1927
	ζ. 1922

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιος ανέλαβε τη διοίκηση της Κρητικής Πολιτείας μετά την παραίτηση του πρίγκιπα Γεωργίου; Τι γνωρίζετε για την περίοδο της αρμοστείας του;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στις προσπάθειες του Κ. Κωνσταντινίδη για τη δημιουργία ανεξάρτητου Ποντιακού Κράτους.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται παρακάτω, να συγκρίνετε τις πολιτικές θέσεις και πρακτικές του Τρικούπη με τις αντίστοιχες του Δηλιγιάννη.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Χαρακτηριστική είναι και η ονομασία των δύο κομμάτων: ο Τρικούπης είχε το «Νεωτερικό» κόμμα, ενώ ο Δηλιγιάννης το «Εθνικό». Για τον Τρικούπη, νεωτερισμός ήταν η διάκριση των εξουσιών και η ανάπτυξη της ιδιωτικής κοινωνίας μέχρι την αυτονόμησή της, για τους αντιπάλους του, «εθνική» ήταν αυτή καθαυτή η ανάπτυξη του ανάμικτου «κρατικο-κοινωνικού» συγκροτήματος, μέσα στο οποίο έδρευαν αναπόσπαστα και τα ιδιωτικά συμφέροντα. Έτσι ο αγώνας μεταξύ των δύο παρατάξεων αναφερόταν πρώτιστα στη χρήση της κρατικής μηχανής, και γι' αυτό ήταν κατ' ευθείαν πολιτικός. Από τα δύο πολιτικά προγράμματα, του Τρικούπη ήταν περισσότερο εντοπισμένο κοινωνικά: εξυπηρέτηση του μεγάλου ιδιωτικού κεφαλαίου στην πορεία για την αστικοποίηση και τον εξευρωπαϊσμό των κοινωνικών σχέσεων. Οι επιδιώξεις του Δηλιγιάννη ήταν λιγότερο χρωματισμένες ταξικά, πράγμα που επέτρεπε τη συνύπαρξη στον ίδιο χώρο «όλων των δυσαρεστημένων από την άκρα δεξιά ως την άκρα αριστερά». Κοινός παρονομαστής μέσα στο δηλιγιαννικό συνονθύλευμα ήταν η άρνηση του χωρισμού των εξουσιών. Κεντρικός στόχος του αντιτρικουπισμού ήταν όχι ο μερισμός, αλλά η συγκέντρωση των εξουσιών και η διεύθυνσή τους από την πολιτική. Χαρακτηριστικό του Τρικούπη ήταν το πάθος για την οικονομική ανάπτυξη, ενώ των αντιπάλων του το πάθος για την αναρρίχηση στα δημόσια αξιώματα και για την κυριαρχία της πολιτικής εξουσίας πάνω στην οικονομική. Έτσι, ο Τρικούπης κατηγορήθηκε σαν «πλουτοκράτης», ενώ οι αντίπαλοί του σαν «αρχομανείς». Στην ολιγαρχία του πλούτου αντιτάχθηκε η ολιγαρχία της πολιτικής ζωής. Η πρώτη χειραγωγήθηκε από τους κεφαλαιούχους, ενώ η δεύτερη από το

πνεύμα του μικροαστισμού και του λαϊκισμού. Μέσα στο δηλιγιαννικό στρατόπεδο βρέθηκαν επίσης και οι προερχόμενοι από τα παλαιά «τζάκια» και τον κοτζαμπασισμό. Όμως, τα παλιά αυτά στρώματα είχαν ξεπέσει οριστικά. Τους ήταν αδύνατο πια να λειτουργήσουν «οπισθοδρομικά» σαν μια «φεουδαρχική αντίδραση». Αντίθετα, η πολιτική τους παρουσία πήρα αναπότρεπτα τη μορφή της «αρχομανίας», της «θεσιθηρίας», της δημοσιούπαλληλίας (μιας «φατριαστικής υπαλληλίας», όπως τη χαρακτήρισε ο ίδιος ο Τρικούπης). Έτσι, ο παλιός κοτζαμπασισμός εμφανίστηκε με τη μορφή του εκσυγχρονισμένου μικροαστισμού και λαϊκισμού. Οι μεταβολές της ελληνικής κοινωνίας μετά το 1860 ήταν μεγάλες και οριστικές: στο εξής το βασικό δίλημμα δεν ήταν πια αν η Ελλάδα θα πήγαινε προς τα εμπρός ή προς τα πίσω, αλλά αν θα ακολουθούσε το δρόμο της αναπτύξεως του κεφαλαίου ή την προοπτική του μικροαστισμού. Το κράτος για τον Τρικούπη ήταν ένα εργαλείο για την οικονομική του ανάπτυξη, ενώ για τον Δηλιγιάννη ήταν ένας αντικειμενικός στόχος. Ο Τρικούπης απέβλεπε στο να χρησιμοποιήσει το κράτος, ενώ ο Δηλιγιάννης στο να το κατακτήσει. Έτσι, ο κρατικός παρεμβατισμός στην οικονομική και κοινωνική ζωή ήταν επιδίωξη παροδική για τον ένα, μονιμότερη για τον άλλο.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΔ', σελ. 22

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τα παραθέματα, αλλά και τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε και να αξιολογήσετε ως προς την αποτελεσματικότητά τους, τις πρωτοβουλίες που πήραν οι κυβερνήσεις του Βενιζέλου κατά την περίοδο 1916-1921 με στόχο την αντιμετώπιση του ζητήματος των προσφύγων του πρώτου διωγμού.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Κατά την περίοδο του Εθνικού Διχασμού, από τον Οκτώβριο του 1916 έως τον Ιούλιο του 1917, η κυβέρνηση Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη αντιμετώπισε το ζήτημα των προσφύγων συστηματικότερα, ιδρύοντας την Ανωτάτην Διεύθυνσιν Περιθάλψεως, η οποία αποτελούσε ιδιαίτερη κρατική υπηρεσία. Έργο της αποτελούσε η περίθαλψη των προσφύγων και των στρατευμένων καθώς και η εποπτεία των αγαθοεργών και ευαγών ιδρυμάτων. Ίδρυσε στη Θεσσαλονίκη φθισιατρείο¹, γηροκομείο και βρεφοκομείο προσφύγων ενώ οργάνωσε καθημερινά συσσίτια στη Θεσσαλονίκη και σε άλλες πόλεις της Μακεδονίας.

Με την επικράτηση του Βενιζέλου ιδρύθηκε, τον Ιούλιο του 1917, το Υπουργείο Περιθάλψεως, το οποίο θα μεριμνούσε συστηματικά, εκτός από τους πρόσφυγες, και για τις οικογένειες των εφέδρων που βρίσκονταν στο μέτωπο, και τις οικογένειες των θυμάτων του πολέμου. [...] Με νομοθετικό διάταγμα τον Απρίλιο του 1919 επεκτάθηκε η παρεχόμενη στους πρόσφυγες περίθαλψη και σε άλλες

¹ Φθισιατρείο: ειδικό θεραπευτήριο για την αντιμετώπιση της φθίσης (= φυματίωσης), ασθένειας των πνευμόνων που αποτελούσε αληθινή μάστιγα εκείνα τα χρόνια

κατηγορίες προσφύγων, όπως ήταν οι πρόσφυγες από τη Ρωσία, και γενικότερα σε άπορους και αναξιοπαθούντες «ανεξαρτήτως της προελεύσεως ή κατοικίας ή εθνικότητας αυτών».

Ανδριώτης Ν., «Η πρώτη προσφυγιά – Ελληνικές προσφυγικές μετακινήσεις 1906-1922» στο: *Ιστορία του νέου ελληνισμού*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, τόμ. 6^{ος}, σελ. 100

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Νομοθετικό διάταγμα *Περί συστάσεως Υπουργείου Περιθάλψεως* (ΦΕΚ 112/14-6-1917)

Συνίσταται Υπουργείον Περιθάλψεως εις την δικαιοδοσίαν του οποίου υπάγεται η μέριμνα περί της περιθάλψεως των προσφύγων, περί της κανονικής καταβολής του επιδόματος εις τας οικογενείας των επιστρατευμένων και περί άλλης παντοδαπής προστασίας και υποστηρίξεως των ιδίων οικογενειών...

Καλή επιτυχία!!!